

В.В. Ванячук,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри кримінального процесу
Національного університету
«Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»

СУТНІСТЬ ПОЧАТКУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЗА НОВИМ КПК УКРАЇНИ

Стаття присвячена проблемам правового регламентування початку досудового розслідування за новим КПК України та практичного застосування правових норм, які регламентують це провадження. Проаналізовано приводи, підстави і порядок початку досудового розслідування, його місце в досудовому провадженні.

Ключові слова: досудове провадження, провадження щодо початку досудового розслідування, приводи і підстави, прийняття і реєстрація інформації про кримінальні правопорушення, Єдиний реєстр досудових розслідувань.

Прийняття нового КПК України обумовило необхідність перегляду наукових поглядів щодо розуміння сутності досудового провадження, його місця в системі кримінального судочинства, аналізу змісту досудового провадження. Найбільшого ж наукового інтересу та практичної значимості набуває необхідність дослідження сутності та особливостей провадження щодо початку досудового розслідування, яке замінило, так звану, стадію порушення кримінальної справи.

Запровадження нового порядку початку досудового розслідування та не досить чітке і докладне його законодавче регламентування призвело до неоднозначного розуміння сутності цього інституту та розбіжностей в застосуванні норм, які його регламентують, на практиці.

Метою роботи є дослідження законодавчого та відомчого регламентування, а також практики провадження щодо початку досудового розслідування та визначення і систематизація єдиних вимог щодо здійснення цієї діяльності, які прямо не передбачені в чинному кримінально-процесуальному законодавстві.

Чинний КПК, на відміну від попереднього, не регламентує провадження щодо початку досудового розслідування окремою главою (їй присвячено лише одну окрему статтю 214 КПК). Відмова від назви цього етапу досудового провадження як «порушення кримінального провадження» (саме до цієї назви (точніше «порушення кримінальної справи») звикли всі, хто раніше займався кримінально-процесуальною діяльністю), а також відсутність докладної регламентації порядку перевірки інформації про вчинене кримінальне правопорушення та кінцевих рішень, які оформлювались би

відповідним процесуальним документом, дає підстави науковцям і правозастосовникам стверджувати про ліквідацію самостійної стадії кримінального процесу – стадії порушення кримінальної справи.

З цього приводу варто зауважити, що кримінальний процес, як і будь-який інший юридичний процес є впорядкованою правовою діяльністю, що складається з дій правового характеру, які у своїй сукупності утворюють певні процедури, що характеризуються провадженнями і стадіями. Новий КПК України, на наш погляд, оптимізував структурування кримінального судочинства, розуміючи під ним саме систему кримінальних проваджень, а не стадій (до прийняття нового КПК ні в кримінально-процесуальному законодавстві, ні в практиці його застосування, ні в наукових дослідженнях категорія провадження майже не виділялася й не досліджувалася, що суперечило напрацюванням загальної теорії права щодо розуміння сутності юридичного процесу). Таким чином, із введенням в науковий обіг категорії «провадження», використання поняття «стадії», на нашу думку, є можливим та більш доцільним саме відносно змісту певного провадження, а не всього кримінального процесу.

Діяльність з початку досудового розслідування, на наш погляд, відповідає всім критеріям самостійного провадження (оскільки є системою процесуальних дій в межах кримінально-процесуальної форми досудового провадження, які обумовлюють виникнення певної сукупності процесуальних відносин, та які спрямовані на виконання єдиного завдання), й цілком правомірним є розуміння й дослідження цієї діяльності саме як самостійного провадження, яке може бути названо «провадженням щодо початку досудового розслідування».

Відповідно до ч.2 ст. 214 КПК, досудове розслідування розпочинається з моменту внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань (ЄРДР). На наш погляд, помилковими є думки, що до ЄРДР необхідно вносити всі заяви громадян і невідкладно розпочинати по них розслідування. Для цього, на наш погляд, потрібно мати відповідний привід та підставу. Адже, згідно з положеннями ч.1 ст. 214 КПК, «слідчий, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань та розпочати розслідування».

Привід для внесення відомостей до ЄРДР (тобто до початку досудового розслідування) – це передбачене законом джерело інформації, з якого слідчий, прокурор дізнаються про вчинене кримінальне правопорушення (або таке, що вчиняється чи готується, адже згідно з кримінальним законодавством особа може бути притягнута до кримінальної відповідальності не тільки за вчинене кримінальне правопорушення, а також і за готування чи замах на його вчинення. Надалі, при викладені матеріалу цієї теми, ми будемо оперувати тільки терміном «вчинене кримінальне правопорушення»,

однак маємо на увазі й положення першого речення цієї зноски) і з моменту появи якого розпочинається кримінальний процес (кримінально-процесуальні відносини).

Такі джерела отримання інформації в чинному КПК (на відміну від попереднього (ч.1 ст. 94 КПК 1961р.) чітко не перераховуються, однак з аналізу процитованої вище ч.1 ст. 214 КПК можна зробити висновок, що ними можуть бути: (а) заяви, повідомлення фізичних чи юридичних осіб про вчинене кримінальне правопорушення; (б) самостійне виявлення кримінального правопорушення з будь-якого джерела.

1. Заява (повідомлення) фізичних чи юридичних осіб про вчинене кримінальне правопорушення, як привід до початку досудового розслідування, – це направлена слідчому, прокурору інформація про кримінальне правопорушення, що засвідчена певною особою (заявником або потерпілим). Вони не можуть ґрунтуватися на догадках, припущеннях, слухах. Зміст заяви (повідомлення) про кримінальне правопорушення повинен відповідати вимогам закону до такого джерела доказу як документ (ч.1 ст. 99 КПК), тобто в ній повинні міститися відомості, які можуть бути використані як доказ факту чи обставин, що свідчать про вчинення кримінального правопорушення.

Заяви або повідомлення представників влади, громадськості чи окремих громадян про злочин можуть бути усними або письмовими. Повідомлення ж підприємств, установ, організацій (тобто, юридичних осіб) і посадових осіб повинні бути викладені лише в письмовій формі.

2) самостійне виявлення кримінального правопорушення з будь-якого джерела слідчим чи прокурором означає, що ці суб'єкти кримінального процесу самі, незалежно від чийхось заяв і повідомлень, виявляють ознаки кримінального правопорушення (наприклад, слідчий при досудовому розслідуванні іншого кримінального правопорушення, прокурор – при здійсненні нагляду). Формальним моментом відліку початку процесуальної діяльності в таких випадках є складання вказаними посадовими особами процесуального документу, в якому буде міститися ця інформація (наприклад, рапорту, акту, довідки, протоколу).

Підстава для внесення відомостей до ЄРДР (початку досудового розслідування). Її наявність та необхідність визначення чітко передбачена ч.6 ст. 214 КПК. Про потребу визначення цієї підстави вже є висловлювання і в юридичній літературі [1, с. 65]. Хоча тут варто зауважити, що автори вказаної роботи чомусь так і не запропонували власне розуміння такої підстави). На нашу думку, підставою для внесення відомостей до ЄРДР (початку досудового розслідування) є обставини, що свідчать про вчинення кримінального правопорушення (ч.1 ст. 214 КПК). Ці обставини, в першу чергу, повинні підтверджувати наявність таких елементів складу кримінального правопорушення, як його об'єкту і об'єктивної сторони. Для початку досудового розслідування інформація про інші елементи складу кримінального правопорушення є не обов'язковою (хоча, щодо окремих з них, вона повинна бути (наприклад відомості про суб'єктів злочинів, передба-

чених статтями 393, 394 КК)). Саме на підставі інформації про вказані обставини вносяться відомості до ЄРДР про попередню правову кваліфікацію кримінального правопорушення з зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність.

Процесуальний порядок початку досудового розслідування включає в себе прийняття і реєстрацію інформації про вчинене кримінальне правопорушення, які докладно регламентуються відомчими нормативними актами [Див.: 2; 3; 4; 5]. Кримінально-процесуальний закон встановлює лише декілька вихідних правил:

1. Відповідно до ч.4 ст. 214 КПК слідчий, прокурор, інша службова особа, уповноважена на прийняття та реєстрацію заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення (такими іншими службовими особами, відповідно до вказаних вище відомчих нормативних актів можуть бути, зокрема, в органах внутрішніх справ: оперативні чергові або інші службові особи з числа членів основної чи додаткової слідчо-оперативної групи та ін.; в Службі безпеки України: співробітники чергової частини ЦУ або регіонального органу СБУ [Див.: 4; 5]), зобов'язані прийняти та зареєструвати таку заяву чи повідомлення. Відмова у прийнятті та реєстрації заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення не допускається (зокрема, недопустимим є неприйняття або повернення заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення під приводом обслуговування іншої території або з мотиву недостатності в них необхідних даних тощо).

2. Фізична або юридична особа, яка звернулася із заявою або повідомленням про кримінальне правопорушення до органу державної влади, уповноваженого розпочати досудове розслідування, і яка не є потерпілим, – є заявником (чинний КПК вперше регламентував процесуальний статус цього суб'єкта кримінального процесу (ст. 60 КПК).

Що стосується порядку прийняття інформації про вчинене кримінальне правопорушення, то на підставі аналізу тих же відомчих нормативних актів можна виділити наступні його особливості:

1. На відміну від попереднього кримінально-процесуального законодавства, чинне передбачає необхідність прийняття (й подальшої реєстрації в ЄРДР) будь-якої інформації про вчинене кримінальне правопорушення без проведення її попередньої перевірки. Однак щодо цієї особливості початку досудового розслідування хотілося б зазначити наступне:

а) інформація повинна стосуватися саме кримінального, а не адміністративного, дисциплінарного чи іншого правопорушення. Тобто, при її прийнятті потрібно визначити чи володіє вона ознаками приводу (заяви (повідомлення) про кримінальне правопорушення чи самостійного виявлення кримінального правопорушення) і чи міститься в ній визначена вище підстава для початку кримінального провадження (ця вимога впливає із положення ч.1 ст. 214 КПК). Якщо ні, то щодо неї не поширюються вимоги КПК та вказаних вище відомчих нормативних актів. Така інформація кваліфікується як звернення громадян, приймається і розглядається в іншому порядку (коли ж за результатами перевірки цієї інформації буде ви-

явлено ознаки кримінального правопорушення посадова особа, яка її здійснювала, може повторно ініціювати початок кримінального провадження, направивши слідчому, прокурору відповідний рапорт чи інший документ (в такому випадку приводом буде самостійне виявлення кримінального правопорушення);

б) перевірка інформації про кримінальне правопорушення до внесення відомостей до ЄРДР (тобто до початку досудового розслідування) не здійснюється (передбачена ч. 3 ст. 214 КПК можливість проведення до внесення відомостей до ЄРДР такої слідчої (розшукової) дії як огляд місця події зумовлена в більшій мірі не потребою перевірки, а необхідністю запобігти втраті доказової інформації). Відсутність такої дослідчої перевірки, на думку В. І. Фаринника, яку варто підтримати, є досить позитивним моментом нового КПК, оскільки дозволить уникнути повторного проведення деяких процесуальних дій (опитування – допит, дослідження спеціалістом – проведення експертизи), а також сприятиме й інтересам громадян, які зможуть відразу реалізувати право на захист своїх інтересів відразу після подання заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення [6, с. 4].

2. Відомчі нормативні акти щодо порядку прийняття, розгляду і реєстрації отриманої інформації про кримінальні правопорушення, досить докладно регламентують особливості адміністративного порядку дій відповідних посадових осіб того чи іншого відомства. Вони містять норми щодо порядку прийняття й фіксування інформації про кримінальні правопорушення, що є змістом не тільки кримінально-процесуальних, а також і адміністративних правовідносин. Це, зокрема, стосується:

– по-перше, вимог щодо кола суб'єктів, які уповноваженні на прийняття і реєстрацію такої інформації. Зокрема, відповідно до п.2.3 Інструкції про порядок ведення єдиного обліку (ЄО) в органах і підрозділах внутрішніх справ України заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події (надалі Інструкції про порядок ведення ЄО) у випадках надходження інформації про вчинене кримінальне правопорушення до органу внутрішніх справ, який обслуговує іншу територію (тобто не за місцем можливого провадження досудового розслідування), вона реєструється в ЄО, що до неї уживаються необхідні заходи щодо запобігання або припинення кримінального правопорушення, й про скоєну подію невідкладно інформується той орган, на території оперативного обслуговування якого мала місце подія. Тобто, тут ми маємо по суті аналог рішення, яке раніше було передбачено в ст.97 КПК 1961 року – направлення матеріалів за належністю. Вважаємо, що такий порядок загалом є правильним й він може бути застосований і у випадку надходження інформації про кримінальне правопорушення не за територіальною підслідністю до будь-якого органу досудового розслідування;

– по-друге, необхідності реєстрації такої інформації у визначених певним відомством облікових документах, електронних базах (наприклад, відповідно до п.3.1 Інструкції про порядок ведення ЄО передбачено, що

заяви і повідомлення про вчинені кримінальні правопорушення та інші події реєструються (фіксуються) цілодобово в чергових частинах органів внутрішніх справ оперативними черговими відразу після їх надходження та вносяться до журналу ЄО, а також до інформаційної підсистеми «ФАКТ» інтегрованої інформаційно-пошукової системи органів внутрішніх справ (ІП «ФАКТ» ІПС ОВС)).

Таку реєстрацію не потрібно плутати із внесенням відомостей до ЄРДР. Відмінність між ними в тому, що фіксація в передбачених певним відомством облікових базах є початковим моментом руху отриманої інформації про вчинене кримінальне правопорушення, а в ЄРДР – кінцевим, яким закінчується дослідчий і розпочинається слідчий кримінальний процес (тобто, досудове розслідування). І положення ч.4 ст.214 КПК, яке передбачає можливість реєстрації заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення уповноваженою службовою особою, на наш погляд, стосується лише внесення відомостей до ЄО, а не до ЄРДР (підтвердженням цього є і ч.1 ст.214 КПК, яка передбачає, що тільки слідчий і прокурор є суб'єктами, які можуть вносити відомості до ЄРДР).

3. При безпосередньому прийнятті інформації про кримінальні правопорушення повинні бути дотримані вимоги КПК та відомчих нормативних актів щодо його належного документування.

3.1. Зокрема, особа, яка подає заяву чи повідомляє про кримінальне правопорушення (незалежно від того в усній чи письмовій формі) під розпис повинна бути попереджена про кримінальну відповідальність за завідомо неправдиве повідомлення (ст. 383 КК), крім випадків надходження заяви, повідомлення поштою або іншими засобами зв'язку. Заява чи повідомлення про кримінальне правопорушення вважаються поданими з моменту попередження особи про кримінальну відповідальність (за виключенням випадків, коли таке попередження не можливо зробити з об'єктивних причин: надходження заяви, повідомлення поштою, іншим засобом зв'язку, непритомний стан заявника, відрядження тощо). (п.п. 1.3, 1.4 розділу II Положення про порядок ведення ЄРДР).

Однак, тут варто зауважити, що особи, які не досягли 16-річного віку, не попереджаються про кримінальну відповідальність за завідомо неправдиве повідомлення. Їм роз'яснюється лише обов'язок про необхідність повідомлення правдивої інформації (по аналогії з допитом неповнолітнього свідка (ч.3 ст. 226 КПК)).

3.2. Крім того, можна визначити вимоги, які стосуються порядку прийняття заяви (повідомлення) в залежності від її форми. Так:

1) при прийнятті усних заяв, повідомлень:

а) необхідно встановити особу заявника (прізвище, ім'я, по батькові (найменування) потерпілого або заявника п.2 ч.5 ст. 214 КПК). Відсутність документів, що посвідчують його особу, не є перешкодою для прийняття заяви про кримінальне правопорушення. В таких випадках, дані про особу заявника заносяться в протокол з його слів, однак в подальшому їх необ-

хідно обов'язково перевірити. Якщо ж заявник відмовляється повідомити дані про себе, то його заяву (повідомлення) слід розцінювати як анонімну;

б) інформація про заявлене кримінальне правопорушення повинна бути зафіксована в протоколі прийняття усної заяви про вчинене кримінальне правопорушення (або таке, що готується) або в протоколі слідчої дії в процесі якої така заява була зроблена. Даний протокол підписується заявником та посадовою особою, яка прийняла заяву;

в) особа, яка прийняла заяву, повинна вручити заявнику документ, що підтверджує її прийняття і реєстрацію у відомчих облікових документах, електронних базах (в ОВС це талон-повідомлення), а потерпілому – пам'ятку, передбачену ч.2 ст. 55 КПК;

г) якщо про вчинене кримінальне правопорушення повідомлено телефоном, службова особа, яка уповноважена на прийняття і реєстрацію інформації про кримінальні правопорушення, пропонує заявнику прибути до відповідного органу для подання заяви чи надіслати її поштою. У разі відмови від виконання цієї вимоги така заява перевіряється в адміністративному або оперативно-розшуковому порядку (спосіб перевірки визначається керівником органу або певного підрозділу, враховуючи характер отриманих даних). У випадку підтвердження інформації про наявність обставин кримінального правопорушення, приводом до початку кримінального провадження вважатиметься самостійне виявлення кримінального правопорушення слідчим чи прокурором.

2) при прийнятті письмових заяв, повідомлень:

а) службовій особі, уповноваженій на прийняття і реєстрацію заяв (повідомлень), потрібно звернути увагу на те, чи підписана вона особою, якою подається. Засвідчення письмової заяви (повідомлення) про кримінальне правопорушення означає наявність не тільки нерозбірливого розчерку, але й приведення необхідних відомостей про особу заявника: прізвища, імені, по батькові (якщо мова йде про юридичну особу, то повинні бути зазначені її реквізити (назва та місцезнаходження), посада та підпис посадової особи, засвідчений печаткою підприємства, установи чи організації). Відсутність відомостей про заявника робить таку заяву (повідомлення) анонімною (відповідно до п.3.9. Інструкції про порядок ведення ЄО у випадках надходження інформації про вчинене кримінальне правопорушення до органу внутрішніх справ анонімні листи та повідомлення, що містять відомості про вчинені кримінальні правопорушення, реєструються в ЄО. Якщо в анонімній заяві (повідомленні) міститься інформація про суспільно-небезпечне діяння, то така заява (повідомлення) може послужити приводом для її перевірки засобами оперативно-розшукової діяльності. У випадку встановлення в результаті такої перевірки ознак кримінального правопорушення (й направлення оперативним підрозділом на адресу слідчого відповідного рапорту) приводом для внесення відомостей до ЄРДР (тобто до початку досудового розслідування) буде самостійне виявлення слідчим, прокурором ознак кримінальне правопорушення). Анонімна заява (повідомлення) може володіти ознаками майбутнього речового доказу (коли сам

факт повідомлення є елементом об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення). Першоджерелом речового доказу є сам предмет, тому анонімність речового доказу не впливає на його доказове значення (наприклад, письмове повідомлення про вибух, який буцімто готується, буде речовим доказом у провадженні про завідомо неправдиве повідомлення про вибух (ст. 259 КК); письмове анонімне повідомлення про вчинення кримінального правопорушення конкретною особою може бути речовим доказом у провадженні про завідомо неправдиве повідомлення про злочин (ст. 383 КК)). В таких випадках (коли анонімна заява (повідомлення) володіє ознаками майбутнього речового доказу), при її отриманні повинні бути вжиті заходи для збереження слідів, які на ній містяться (відбитків пальців, мікрочастинок, почерку, хімічного складу паперу, чорнил, фонограми телефонного повідомлення (якщо анонімна заява про кримінальне правопорушення надійшла в усній формі) тощо)).

Згідно з ч.1 ст. 214 КПК слідчий, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до ЄРДР та розпочати розслідування. Слідчий, який здійснюватиме досудове розслідування, визначається керівником органу досудового розслідування.

Частина 5 ст. 214 КПК містить вимоги до змісту відомостей, які повинні вноситися до ЄРДР. На наш погляд, їх можна згрупувати таким чином:

- 1) відомості про джерело інформації про правопорушення (привід) (пункти 1-3);
- 2) наявність достатніх обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення (підстава) (пункти 4-5);
- 3) прізвище, ім'я, по батькові та посада слідчого, прокурора, який вніс відомості до Реєстру та/або розпочав досудове розслідування;
- 4) інші обставини, передбачені положенням про ЄРДР (зокрема на початковому етапі кримінального провадження (тобто разом із вищевказаними відомостями)) це можуть бути відомості про передачу матеріалів та відомостей іншому органу досудового розслідування або за місцем проведення досудового розслідування (ч.5 ст. 36, ч.7 ст. 214, ст. 216, ст. 218 КПК України)), дату затримання особи (підпункти 6, 8 пункту 2.1 Положення про ЄРДР).

З моменту внесення відомостей до ЄРДР розпочинається досудове розслідування (ч.2 ст. 214 КПК). Виняток із загального правила передбачений лише ч.3 ст. 214 КПК: «У разі виявлення ознак кримінального правопорушення на морському чи річковому судні, що перебуває за межами України, досудове розслідування розпочинається негайно; відомості про нього вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань при першій можливості».

Діяльність щодо початку провадження досудового розслідування, на нашу думку, є самостійним провадженням в системі досудового прова-

дження, яке розпочинається з моменту отримання інформації про кримінальне правопорушення і триває до внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань. На підставі аналізу положень закону та відомчих нормативних актів, які регламентують це провадження, цілком правомірним і необхідним є виділення приводів та підстави до початку досудового розслідування, а також окремих особливостей його порядку, який включає в себе прийняття і реєстрації інформації про кримінальне правопорушення. Чітке визначення вказаних моментів, розуміння їх сутності правозастосовником сприятиме належному здійсненню цього провадження.

Література:

1. Берназ В. Регламентация початку досудового розслідування як основа кримінально-процесуального провадження / В. Берназ, Н. Неледва // Вісник прокуратури. – 2013. – № 1. – С. 62 – 67.
2. Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, затв. наказом Генерального прокурора України від 17.08.2012 р., №69 // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/GP12027.html
3. Інструкція про порядок приймання, реєстрації та розгляду в органах прокуратури України заяв, повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення, затв. наказом Генерального прокурора України від 03.12.2012 р., №125 // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
4. Збірник нормативно-правових актів України, що регламентують окремі питання кримінального провадження: [упоряд. С.М. Алфьоров, С.М. Міщенко, В.І.Фаринник та ін.]; за заг. ред. В.І. Сліпченка. – К. : ТОВ «АРТ-Дизайн», 2012. – 250с.
5. Інструкція про порядок приймання, реєстрації та розгляду в Службі безпеки України заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення, затв. наказом Центрального управління СБ України від 16.11.2012 р., № 515 // Офіц. вісник України. – 2012. – № 96. – Ст. 140.
6. Фаринник В. Початок досудового розслідування за Кримінальним процесуальним кодексом України / В. Фаринник // Юрид. вісник України. – 2012. – № 24(16-22 черв.). – С. 4.

Вапнярчук В. Сущность начала досудебного расследования по новому УПК Украины

Статья посвящена проблемам правовой регламентации начала досудебного расследования по новому УПК Украины и практического применения правовых норм, регламентирующих это производство. Проанализированы поводы, основания и порядок начала досудебного расследования, его место в досудебном производстве.

Ключевые слова: досудебное производство, производство по началу досудебного расследования, поводы и основания, принятие и регистрация

информации об уголовном правонарушении, Единый реестр досудебных расследований.

Vapnyarchuk V. The essence of the start of pre-trial investigation of the new Code of Criminal Procedure

The article is devoted to problems of legal regulation of the start of pre-trial investigation of the new Code of Criminal Procedure and the practical application of legal norms regulating this production. Analyzed the reasons, grounds and procedure for starting the pre-trial investigation, his place in the pre-trial proceedings.

Keywords: pre-trial, pre-trial proceedings in the beginning of the investigation, reasons and grounds, taking and recording of information about the criminal offense, the Unified Register of pre-trial investigations.

УДК 349.22

*Н.М. Ванячук,
провідний науковий співробітник
Національної академії правових наук України,
кандидат юридичних наук*

ДЕЯКІ ПИТАННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З ГРОШОВОЮ КОМПЕНСАЦІЮ ЗА НЕВИКОРИСТАНІ ЩОРІЧНІ ВІДПУСТКИ

У статті розглянуто деякі питання, пов'язані з грошовою компенсацією за невикористані щорічні відпустки. Проаналізовано законодавство та погляди науковців з цієї проблематики. Запропоновано шляхи вдосконалення в цій царині.

Ключові слова: працівник, роботодавець, грошова компенсація, щорічна відпустка.

У сучасній Україні відбуваються складні процеси реформування правової системи. Важливою їх частиною є ті зміни, що відбуваються у трудовому праві, зокрема, прийняття нового Трудового кодексу України має сприяти захисту прав людини в сфері праці, його норми повинні відповідати реаліям сучасного життя та враховувати загальноєвропейські тенденції щодо гармонізації трудових правовідносин. Особливої уваги потребують питання, пов'язані з основним видом відпочинку працівників – відпусткою.

Право на відпустки було предметом дослідження таких відомих учених у галузі трудового права, як М. Г. Александров, В. С. Венедиктов, Л. П. Гаращенко, Л. Я. Гінцбург, Р. З. Лівшиць, В. І. Прокопенко, О. І. Процевський, О. С. Хохлаєва та ін.

Державні гарантії та відносини, пов'язані з відпусткою, регулюються Конституцією [1], Законом «Про відпустки» [2], Кодексом законів про